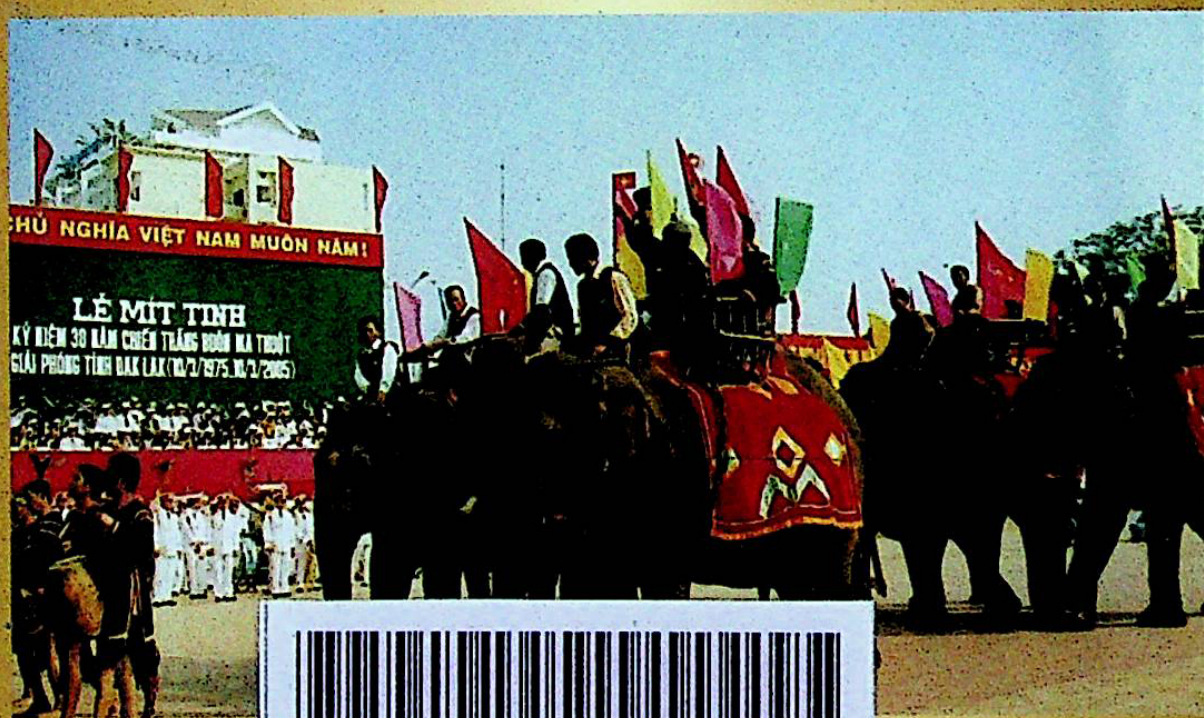

ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

NGUYỄN VĂN TIỆP (Chủ biên)
BÙI MINH ĐẠO - NGUYỄN THỊ THANH VÂN

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ
KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ QUAN HỆ
DÂN TỘC Ở TỈNH ĐẮC LẮC

* S K V 1 0 5 6 1 9 *

NHÀ XUẤT BẢN

ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

763

330.9597.83
11573-7563

ĐẠI HỌC QUỐC GIA THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

✻

NGUYỄN VĂN TIỆP (Chủ biên)
BÙI MINH ĐẠO - NGUYỄN THỊ THANH VÂN

**MỘT SỐ VẤN ĐỀ
VỀ KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ
QUAN HỆ DÂN TỘC Ở TỈNH ĐẮC LẮC**

THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐHSPT
SKV 105619

NHÀ XUẤT BẢN
ĐẠI HỌC QUỐC GIA TP. HỒ CHÍ MINH - 2011

Lời nói đầu

Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX khẳng định: “*Vấn đề dân tộc và đoàn kết các dân tộc luôn có vị trí chiến lược trong sự nghiệp cách mạng*”. Riêng đối với Tây Nguyên, văn kiện Đảng cũng nhấn mạnh: “*Tây Nguyên là một địa bàn chiến lược quan trọng của cả nước về kinh tế - xã hội và quốc phòng, an ninh... Xây dựng Tây Nguyên giàu có về kinh tế, vững mạnh về quốc phòng, an ninh tiến tới thành vùng kinh tế động lực*”. Là một tỉnh tiêu biểu của Tây Nguyên, Đắk Lắk có 1,7 triệu người với 44 dân tộc có sự chênh lệch về trình độ phát triển kinh tế - xã hội và dân số, khác biệt về ngôn ngữ và văn hóa cùng cư trú. Trong hơn ba thập kỷ qua kể từ ngày đất nước được giải phóng, dưới sự lãnh đạo của Đảng, các dân tộc đã đạt được những thành tựu to lớn trong sự phát triển kinh tế-xã hội và văn hóa, giữ vững an ninh quốc phòng, cùng cả nước thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa, với mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng và văn minh.

Bên cạnh những thành tựu to lớn đạt được, do những nguyên nhân lịch sử để lại, do âm mưu phá hoại của các thế lực thù địch bên ngoài, cùng với những khiếm khuyết trong việc xây dựng và thực hiện các chính sách kinh tế - xã hội đã có tác động tiêu cực nhiều mặt đến vấn đề dân tộc và quan hệ dân tộc, nhất là lợi ích của các DTTC chưa được chú ý và quan tâm đúng mức, chưa dự báo được những vấn đề tiêu cực nảy sinh và khi chúng bộc lộ thì việc giải quyết còn chậm và chưa triệt để. Chính những nhân tố đó đã làm cho các dân tộc Đắk Lắk, đặc biệt là các dân tộc tại chỗ đang đứng trước những khó khăn trên con đường phát triển bền vững:

Tăng trưởng kinh tế còn chậm, đầu tư chưa tương xứng cho sự phát triển, mặc dù đã hình thành những vùng sản xuất hàng hóa chuyên canh, nhưng sự phát triển còn mang tính tự phát, thiếu quy hoạch cho sự phát triển bền vững, thị trường

không ổn định, việc chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật gặp nhiều khó khăn.

Cuộc đại di dân của người Kinh và các dân tộc thiểu số miền núi phía Bắc vào Đắc Lắc dẫn đến sự thay đổi đột biến về cơ cấu dân cư và thành phần dân tộc, cùng với những khiếm khuyết trong việc khai thác và sử dụng đất đai và tài nguyên đã dẫn đến tranh giành trong việc khai thác nguồn tài nguyên, việc tranh chấp, mua bán, chuyển nhượng đất đai làm phá vỡ không gian văn hóa - xã hội của các dân tộc tại chỗ, làm cho họ mất đất và thiếu đất, làm suy giảm tài nguyên rừng, đất và nước...

Phát triển kinh tế - xã hội trong bối cảnh kinh tế thị trường và do nhiều nguyên nhân khác dẫn đến sự phân hóa giàu nghèo ngày càng sâu sắc giữa hai khối Kinh-Thượng. Phân hóa giàu nghèo thực chất là mâu thuẫn xã hội, nhưng trong bối cảnh Đắc Lắc nó lại trở thành mâu thuẫn dân tộc giữa hai khối Kinh-Thượng.

Cùng với sự phát triển kinh tế - xã hội trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập văn hóa, việc truyền bá đạo Tin Lành, văn hóa các dân tộc tại chỗ có nguy cơ bị đồng hóa và mai một, đứt đoạn với truyền thống. Cùng với "đói kinh tế" là "đói văn hóa" diễn ra.

Hơn nữa, các thế lực phản động bên ngoài, bằng nhiều thủ đoạn xảo quyệt về chính trị, kinh tế và văn hóa, kích động tâm lý dân tộc hẹp hòi làm mất ổn định chính trị tại địa phương, phá vỡ khối đại đoàn kết dân tộc.

Trước tình hình đó, việc thực hiện chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước với phương châm: "*đoàn kết, bình đẳng, tương trợ, cùng phát triển*" phải giải quyết tốt vấn đề phát triển kinh tế - xã hội và quan hệ dân tộc, giữa người Kinh với các dân tộc thiểu số.

Trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác-Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối và chính sách của Đảng và Nhà nước về vấn đề dân tộc và quan hệ dân tộc, đề tài tập trung nghiên cứu những vấn đề cấp bách nêu trên. Từ kết quả nghiên cứu, chúng tôi muốn cung cấp những thông tin khoa học về hiện trạng, dự báo xu hướng phát

triển kinh tế - xã hội, đánh giá chính sách phát triển kinh tế-xã hội và chính sách dân tộc được thực hiện tại địa phương trong thời gian qua, từ đó đề xuất một số kiến nghị và giải pháp có thể có được giúp cho các cơ quan nhà nước và chính quyền địa phương bổ sung, hoàn thiện chính sách trước mắt cũng như lâu dài trong việc phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là việc giải quyết mối quan hệ giữa các dân tộc trong vùng, nhằm ổn định chính trị và chống lại các âm mưu phá hoại của các thế lực thù địch bên ngoài.

Cuốn sách được xuất bản dựa trên kết quả nghiên cứu của đề tài khoa học cấp trọng điểm của Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh "Nghiên cứu những vấn đề cấp bách về kinh tế - xã hội và quan hệ dân tộc ở tỉnh Đắk Lắk" do PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp chủ nhiệm đề tài và các thành viên nhóm nghiên cứu tiến hành trong 2 năm 2006 - 2007 tại các cơ quan, ban, ngành tỉnh Đắk Lắk, hai huyện CưM'ga và EaH'leo, tại bốn buôn của xã Ea Sol và Ea Nam huyện EaH'leo.

Nội dung chính của cuốn sách gồm có những chương sau:

Chương 1: Giới thiệu tổng quan về tự nhiên, những đặc điểm kinh tế - xã hội, dân cư, thành phần dân tộc tỉnh Đắk Lắk (PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp và TS Bùi Minh Đạo).

Chương 2: Di dân và tác động của di dân đến sự phát triển kinh tế - xã hội (PGS. TS Nguyễn Văn Tiệp)

Chương 3: Sở hữu và sử dụng đất đai (TS Bùi Minh Đạo)

Chương 4: Biến đổi kinh tế - xã hội, thực trạng nghèo đói ở đồng bào dân tộc thiểu số tại chỗ (Cn Nguyễn Thị Thanh Vân và PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp)

Chương 5: Tình hình tôn giáo, tín ngưỡng của cộng đồng các dân tộc thiểu số tại chỗ (PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp)

Chương 6: Thực trạng về vấn đề dân tộc và mối quan hệ dân tộc hiện nay, một số kiến nghị và giải pháp (PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp)

Kết luận (PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp)

Tham gia thu thập và xử lý tư liệu cho đề tài còn có Th.S Phạm Trọng Lượng, Nguyễn Tuấn Anh, Phạm Thanh Thôi và Th.S Lê Nguyễn Minh Tấn.

Trong quá trình thực hiện đề tài, chúng tôi được sự quan tâm giúp đỡ của các cơ quan, ban ngành tỉnh Đắk Lắk, cán bộ của huyện CưM'ga và EaH'leo cùng bà con đồng bào dân tộc Êđê, Giarai hai xã Ea Sol và Ea Nam. Đề tài còn được sự đóng góp ý kiến quý báu về mặt khoa học của PGS.TS Võ Văn Sen - Hiệu trưởng nhà trường, GS.TS Ngô Văn Lệ - Nguyên Hiệu trưởng, PGS.TS Mạc Đường - Phó Chủ tịch Liên hiệp Hội KHKT Thành phố Hồ Chí Minh, PGS.TS Nguyễn Quốc Lộc - nguyên Phó Chủ tịch Hội Dân tộc học Thành phố Hồ Chí Minh. Nhân dịp cuốn sách xuất bản, chúng tôi chân thành cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của các quý vị lãnh đạo địa phương, các nhà khoa học và bà con dân tộc Êđê và Giarai tỉnh Đắk Lắk.

Cám ơn Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh đã cho phép xuất bản và tạo điều kiện thuận lợi để cuốn sách đến tay bạn đọc.

Thành phố Hồ Chí Minh ngày 20 tháng 02 năm 2011

PGS.TS Nguyễn Văn Tiệp

MỤC LỤC

Lời nói đầu	13
-------------------	----

Chương 1

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN VỀ TỰ NHIÊN, NHỮNG ĐẶC ĐIỂM KINH TẾ - XÃ HỘI, DÂN CƯ VÀ THÀNH PHẦN DÂN TỘC TỈNH ĐẮC LẮC	17
--	----

I. ĐẶC ĐIỂM ĐIỀU KIỆN TỰ NHIÊN	17
II. ĐẶC ĐIỂM KINH TẾ - XÃ HỘI, DÂN CƯ VÀ THÀNH PHẦN DÂN TỘC	19
1. Tỉnh Đắc Lắc	19
2. Huyện Ea H'leo.....	22
3. Các buôn Chăm, Taly, Briêng và Kđruh	34

Chương 2

DI DÂN VÀ TÁC ĐỘNG CỦA DI DÂN ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI.....	42
--	----

I. QUÁ TRÌNH VÀ THỰC TRẠNG DI DÂN ĐẾN ĐẮC LẮC	42
1. Di cư có tổ chức	43
2. Di dân tự do	49
II. ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN CỦA CỘNG ĐỒNG DÂN DI CƯ	61
1. Tuổi	61
2. Giới tính và tình trạng hôn nhân	62
3. Trình độ văn hóa	66
4. Trình độ chuyên môn kỹ thuật.....	67

III. MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM MÔ THỨC DI CHUYỂN CỦA CÁC HỘ DI DÂN	69
1. Cơ cấu quy mô hộ gia đình	69
2. Số hộ cùng di chuyển	70
3. Nguyên nhân di chuyển và khả năng thành công trong di chuyển	71
IV. TÁC ĐỘNG CỦA DI DÂN ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI.....	77
1. Ảnh hưởng tích cực.....	78
2. Ảnh hưởng tiêu cực.....	85

Chương 3

SỞ HỮU VÀ SỬ DỤNG ĐẤT ĐAI	107
I. KHÁI QUÁT VỀ SỞ HỮU VÀ SỬ DỤNG ĐẤT ĐAI TRONG XÃ HỘI TRUYỀN THỐNG VÀ SỰ BIẾN ĐỔI QUA CÁC THỜI KỲ LỊCH SỬ	107
1. Thể chế, tập tục sở hữu và sử dụng đất rừng trong xã hội cổ truyền của dân tộc Êđê và Giarai...	107
2. Chính sách đất đai và thực trạng sở hữu, sử dụng đất đai dưới thời thuộc Pháp.....	116
3. Chính sách đất đai và thực trạng sở hữu, sử dụng đất đai dưới thời Mỹ - Ngụy.....	118
II. THỰC TRẠNG SỞ HỮU VÀ SỬ DỤNG ĐẤT ĐAI TỪ SAU NĂM 1975 ĐẾN NAY.....	121
1. Chủ trương, chính sách Nhà nước về đất đai	121
2. Những thành tựu của quá trình khai thác và sử dụng đất đai	133
3. Một số mâu thuẫn trong khai thác và sử dụng đất đai	135

- 4. Nguyên nhân dẫn đến các mâu thuẫn đất đai..... 139
- 5. Một số hệ quả của mâu thuẫn đất đai..... 159

Chương 4

BIẾN ĐỔI KINH TẾ - XÃ HỘI VÀ THỰC TRẠNG NGHÈO ĐÓI Ở ĐỒNG BÀO DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI CHỖ 164

I. BIẾN ĐỔI KINH TẾ - XÃ HỘI Ở DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI CHỖ SAU ĐỔI MỚI (1986-2006)..... 164

1. Tác động của chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước đối với sự phát triển kinh tế – xã hội của các DTTC từ sau Đổi mới đến nay (1986-2006)..... 164

2. Những biến đổi kinh tế - xã hội của đồng bào DTTC huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk sau 20 năm đổi mới (1986 -2006)..... 170

3. Những mặt còn tồn tại trong sự biến đổi kinh tế - xã hội của đồng bào DTTC huyện Ea H'leo, tỉnh Đắk Lắk..... 194

II. THỰC TRẠNG VÀ NGUYÊN NHÂN NGHÈO ĐÓI CỦA CÁC DTTC 201

1. Khái niệm nghèo đói và thực trạng nghèo đói 201

2. Nguyên nhân nghèo đói..... 222

3. Một số chính sách, chương trình, dự án giảm nghèo đói với các hộ đồng bào DTTC..... 230

4. Kết quả, đánh giá về các chính sách, chương trình xóa đói giảm nghèo 242

Chương 5

TÌNH HÌNH TÔN GIÁO, TÍN NGƯỠNG CỦA CỘNG ĐỒNG CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI CHỖ	255
I. SINH HOẠT TÔN GIÁO TÍN NGƯỠNG TRUYỀN THỐNG CỦA CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ TẠI CHỖ	255
II. QUÁ TRÌNH TRUYỀN BÁ ĐẠO TIN LÀNH VÀ SINH HOẠT ĐẠO TIN LÀNH HIỆN NAY	256
1. Khái quát về đạo Tin Lành.....	256
2. Sự truyền bá đạo Tin Lành ở Việt Nam và Tây Nguyên từ cuối thế kỷ 19 đến 1975.....	259
3. Sự phát triển của đạo Tin Lành ở Tây Nguyên và Đắc Lắc từ sau năm 1975 đến nay.....	270
III. NGUYÊN NHÂN PHÁT TRIỂN CỦA ĐẠO TIN LÀNH Ở ĐẮC LẮC	283
1. Những nguyên nhân về kinh tế - xã hội và việc giải quyết vấn đề dân tộc	284
2. Nguyên nhân từ bản thân đạo Tin Lành	287

Chương 6

THỰC TRẠNG VỀ VẤN ĐỀ DÂN TỘC VÀ MỐI QUAN HỆ DÂN TỘC HIỆN NAY, MỘT SỐ KIẾN NGHỊ VÀ GIẢI PHÁP	290
I. CHÍNH SÁCH DÂN TỘC TRƯỚC VÀ SAU NĂM 1975 ĐỐI VỚI CÁC DTTSTC TÂY NGUYÊN	290
1. Chính sách dân tộc đối với các dân tộc thiểu số Tây Nguyên của thực dân Pháp	290
2. Chính sách của chính quyền Sài Gòn và người Mỹ đối với các DTTS Tây Nguyên.....	292

3. Chính sách dân tộc của Đảng và Nhà nước sau năm 1975	294
II. NGUYÊN NHÂN VÀ THỰC TRẠNG CỦA VẤN ĐỀ DÂN TỘC VÀ QUAN HỆ DÂN TỘC	297
1. Nguyên nhân	297
2. Những vấn đề cấp bách cần phải giải quyết về vấn đề dân tộc và quan hệ dân tộc ở Đắc Lắc	301
III. NHỮNG KIẾN NGHỊ VÀ GIẢI PHÁP	320
1. Quan điểm.....	320
2. Các giải pháp cụ thể về các lĩnh vực	323
KẾT LUẬN	357
TÀI LIỆU THAM KHẢO	362

Sách trợ giá dành cho SVĐHQGTPHCM

Giá: 50.000đ